

РЕЦЕНЗИЯ

Рецензент: проф. Соня Колева Тончева, д.м.
Директор на Филиал Шумен, МУ – Варна
Национален консултант по Здравни грижи
Член на Научното жури, съгласно Заповед № Р 109-224/ 02.05.2018г. на
Ректора на Медицински университет “Проф. д-р П. Стоянов“ – Варна

Относно: процедура за заемане на академична длъжност „доцент”

в област 7 „Здравеопазване и спорт”; професионално направление 7.4, Обществено здраве 7.1., научна специалност „Управление на здравните грижи”. за нуждите на Катедра „Здравни грижи“ – филиал Шумен на Медицински университет Варна.

Настоящият конкурс за заемане на академичната длъжност “доцент” е обявен в ДВ, **бр. бр. 24 от 16.03.2018 г.** и в него участва един кандидат – Тамара Ангелова Цветкова, доктор главен асистент във Филиал Шумен при Медицински университет Варна.

Съгласно заповед № Р 109-319/ 01.06.2018г. на Ректора на Медицински университет – Варна съм Председател на Научно жури, изготвящ рецензия по процедура за заемане на академична длъжност „доцент” по научното направление **в област 7 „Здравеопазване и спорт”; професионално направление 7.4, Обществено здраве 7.1., научна специалност „Управление на здравните грижи”** за нуждите на Катедра „Здравни грижи“ – филиал Шумен към Медицински университет Варна.

За конкурса гл.ас. Т. Цветкова, доктор е представила всички необходими документи, съгласно изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав на МУ- Варна, оформени в изряден вид.

1. Кариерен профил на кандидата

Гл. ас. Тамара Цветкова е родена на 09.07.1960 г. в гр. Шумен. През 1980 г. завършва Полувисш медицински институт Шумен - специалност „Детска медицинска сестра”. Последователно е придобила 2 магистърски степени в Шуменски университет „Еп. К. Преславски” – Магистър по социална педагогика и Магистър по социални дейности. По – късно придобива и още една магистърска степен по Управление на здравните грижи в Медицински университет – Варна, през 2014 година. През 2015 г. успешно защитава ОНС „Доктор” по Управление на здравните грижи. През 2017 г. след конкурс става главен асистент в катедра Здравни грижи, Филиал Шумен на МУ – Варна. През същата година придобива специалност Обществено здравеопазване в МУ - Варна.

Гл. ас. Т. Цветкова непрекъснато е раширявала теоретичната си и практическа подготовка чрез участия в различни форми на СДО (курсове и семинари), които са ѝ помогнали да оформи преподавателските си умения. В творческата си автобиография

кандидатът посочва проведено обучение в 50 курса, ръководени от авторитетни лектори. Всичко това допринася за нейното изграждане като модерно мислещ и компетентен специалист в областта на образованието по здравни грижи.

Членува в БАПЗГ и притежава 2 сертификата за полагане на качествени здравни грижи. Членува в БАОЗ.

2.Общо описание на представените материали по конкурса

Д-р Т. Цветкова е представила за участие в конкурса списък с общ брой на научна продукция - **47 научни труда**, първи автор и самостоятелно написани са 21(45%) от трудовете - на 18 научни труда (38,00 %) втори съавтор и на 8 (17,00 %) е трети и последващ. Разпределението на научните трудове е както следва:

Табл. № 1. Обобщена таблица на научната продукция

Вид на научната продукция	За конкурс за „доцент”	Общо
Монография – хабилитационен труд	1	1
Монографии, електронни книги, учебници (вкл. в съавторство)	3	3
Автореферат на докторска дисертация	1	1
Публикувани статии в списания	<ul style="list-style-type: none"> • в чужбина - 3 • в България - 28 	31
Публикувани статии в рецензирани сборници	<ul style="list-style-type: none"> • в чужбина - 2 • в България - 9 	11
Участия на кандидата с резюме	<ul style="list-style-type: none"> • в България 17 	17

По количествени показатели на критериите за присъждане на академичната длъжност „доцент”, на основание ПРАС в МУ - Варна, продукцията, представена от кандидатката надхвърля значително изискванията за АД „доцент“.

Голяма част от публикациите са отпечатани в авторитетни наши специализирани издания: Варненски медицински форум, Здравни грижи, Здравна икономика и мениджмънт и др., като 1 е на английски език и 1 на руски и 2 на македонски език. Останалата част са публикувани в сборници (1 на английски език, 1 на руски).

Д-р Цветкова е самостоятелен или водещ автор на 21 от публикациите и пълнотекстовите доклади, втори и последващ автор в останалите 26 публикации от което проличава нейното водещо авторското участие в разработването на научните трудове и умението ѝ за провеждане на научно –изследователска работа в екипи.

Кандидатката има създаден профил в „google scholar“ и „ResearchGate“ където има международна видимост за нейните трудове в български и чужди списания, показател за публикационния ѝ имидж и актуалност на тематиката, по която работи.

Няма данни за Импакт фактор. Представена е справка за 15 цитирания на трудове на кандидата.

Научната активност на Цветкова се изразява в сериозното представяне в разнородни научни форуми (17), свързани със здравните и социални грижи и обучението на медицинските сестри, за които са представени резюмета, което гарантира популяризиране на научната продукция.

Кандидатката е посочила участие в повече от 10 проекта, като в част от тях са включени и студенти *Проект “Студентски практики“* и *“Студентски практики – Фаза I по ОП „Развитие на човешките ресурси“* – академичен наставник на 40 студента.

Гл. ас Т. Цветкова работи много активно и със студенти като методичен ръководител, подпомагайки публикационната им активност. Представена е авторска справка за 27 участия в студентски научни форуми, като в тематичен аспект е засегнато обучението и практиката на медицинските сестри, акушерките и социалните работници, тъй като тя е създател на специалност Социален работник в Медицински колеж Шумен през 1998 година.

2. Оценка на научно-изследователската и научно - приложната дейност на кандидата

Представените 47 научни пълнотекстови публикации, с които кандидатката участва в конкурса за доцент съдържат научно-приложни и теоретични приноси в следните 4 основни научни направления:

- Медико-социалната работа, обучението и интеграцията на деца със специални нужди и техните семейства;
- Иновативни подходи за обучение, комуникация, удовлетвореност и мотивация на студентите по Здравни грижи;
- Роля на здравните специалисти в съвременното здравеопазване;
- Вария.

Медико-социалната работа, обучението и интеграцията на деца със специални нужди и техните семейства

Тази тематична област обхваща 15 публикации (2, 3, 5, 6, 13, 14, 17, 19, 21, 22, 25, 28, 30, 31, 33, 34) съгласно списъка на реално отпечатаните пълнотекстови научни публикации по конкурса. Това е основната област на развитие на автора. Изграден професионалист и утвърден преподавател Тамара Цветкова подчертава, че оценяването на медицинските услуги от потребителите е много важен показател за качеството на медицинската помощ. Според автора е необходимо да се въведат обективни методи за събиране на данни и техния анализ, следвайки световната практика и заключава, че се налагат промени в нормативната уредба, свързани с реда, начина и критериите за проучване на удовлетвореността на пациентите от медицинските дейности. Част от изводите са направени на база проведено проучване на мнението на 306 респондента, обособени 4 групи (родители, медицински специалисти, експерти от социалната сфера, патронажни медицински сестри по проект на УНИЦЕФ) в областите Варна, Добрич, Шумен, Бургас, Сливен, Стара Загора и Хасково, чрез пряка анонимна анкета.

- **Приноси с теоретичен характер.**

1. Направено е проучване на теоретичните и законодателни основи на съвременното развитие на социални и здравни грижи за деца със специални нужди 0-6 г. На базата на анализирани добри световни и европейски практики са установени „горещите точки“ за разрешаване в практиката у нас.
2. За първи път е направена оценка на вида, обема и качеството на грижите за деца със специални нужди 0-6 г.чрез изказано мнение на медицински специалисти от ДЦ, родители, патронажни сестри от ЦМДЗ и експерти от социалната сфера.
3. Проучени са трудностите, които най-често препятстват отглеждането на децата със специални нужди в семейна среда.
4. Изследвани са нагласите на всички групи, ангажирани с грижи за деца със специални нужди спрямо авторската концепция за нова организационна форма на предоставяне на грижи по домовете.

- **Приноси с практико – приложн характер.**

1. Въз основа на конкретното проучване и на разбиранията за пълноценно използване на компетенциите на медицинските сестри е разработен Модел за Сестринска служба, предоставяща здравни грижи по домовете. Разработеният Модел представлява пример за организационна форма, в която се утвърждава автономната функция на сестрата и използването на човешките ресурси в здравеопазването.
2. Направена е характеристика на децата, посещаващи ДЦ по нозология, потребности от грижи и персонал, който по квалификация е в състояние да удовлетвори потребностите.
3. Обсъжда се въвеждането на Единен регистър за деца с увреждания, който би осигурил информация за наличността на деца с увреждания в страната, планиране на грижите, социалната интеграция и обучението на семействата за подпомагане и развитие на детето със специални нужди.

Иновативни подходи за обучение, комуникация, удовлетвореност и мотивация на студентите по Здравни грижи

В тази област публикациите са свързани с изследвания на процеса на обучение на студентите от специалност „Медицинска сестра“ – продължителността на обучението, качеството на образователния процес във и извън учебните бази, нагласите за професионална реализация, изграждане на професионални умения за общуване с пациентите, формиране на умения за работа в екип, изследване на мотивацията за избор на професия, предоставяне на качествено обучение на чуждестранни студенти и изграждане на визията на съвременната медицинска сестра.

Резултатите са представени в 9 публикации № 1, 4, 27, 29, 38, 39, 40, 42, съгласно списъка на реално отпечатаните пълнотекстови научни публикации по конкурса

Роля на здравните специалисти в съвременното здравеопазване

В тази тематична област са представени значителна част от научните трудове на кандидата - 16 публикации (7, 8, 10, 11, 12, 15, 16, 20, 23, 24, 26, 36, 37, 41) съгласно списъка на реално отпечатаните пълнотекстови научни публикации по конкурса

В тези разработки са описани модели за превенция и сестринска грижа, като е отделено специално внимание на контрола на болката, качеството на живот и добрите практики в оказването на съвременни сестрински грижи. В отделните научни публикации ас. Цветкова разглежда въпроси, свързани с ролята на медицинските специалисти в мултидисциплинарния екип при оказването на консултативна дейност и грижи за пациенти с онкологични заболявания, участие в провеждащата се превенция, провеждане на здравна възпитание и изследване на епидемиологията на избрани видове заболявания, исторически аспекти на сестринството и консултативната дейност, информираност и комуникации на медицинските специалисти.

Вария

В тази област гл. ас. Тамара Ангелова Цветкова е включила малък брой публикации, засягащи отделни области на медицината, в чиито авторски колективи е взела активно участие. Изследванията са в областта на детското и училищно здравеопазване, интеграцията на хора с увреждания. Изследвани са тютюнопушенето и агресията, като рискови фактори за развитието на редица заболявания и нагласите за прилагане на алтернативни методи на лечение (9, 18, 28, 32, 35).

4.Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата

Гл. ас Т. Цветкова е утвърден и уважаван преподавател в областта на здравните грижи с 22 години преподавателски стаж последователно в Медицински колеж Шумен (преподавател по практика), Катедра здравни грижи, ФОЗ в МУ Варна (преподавател ВУ) и Катедра здравни грижи във Филиал Шумен на МУ Варна (асистент и главен асистент).

Участвала е в колективи за разработване на учебни програми по специални дисциплини за специалност „Медицинска сестра“, в които преподава и е разработила много дидактически тестове за целите на обучението.

Представена е справка за учебна натовареност на кандидата според, която за предходните 5 години Цветкова е имала учебна натовареност средно над 800 часа, формирана от учебна практика и осъществени упражнения и лекции. Осъществява преподаване по задължителни учебни дисциплини на специалност „Медицинска сестра“: *Философия и въведение в сестринските грижи – упражнения, лекции и упражнения по Специални грижи при деца и възрастни с увреждания, Специални грижи по домовете, Специални грижи при възрастни, Специални грижи при болни с хирургични заболявания, Специални грижи в реанимацията и интензивната терапия, Специални грижи за родилка и новородено, Специални грижи при очни и УНГ*

болести, Палативни сестрински грижи, Специални грижи в педиатрията, Специални грижи за онкологично болни, Специални грижи за инфекциозно болни, Специални грижи за болни със соматични заболявания, Клинична практика.

Участвала е в подготовката на акредитация за разкриване на Филиал Шумен, програмни акредитации на специалност „Медицинска сестра“, както и в научни форуми, организирани от Филиал Шумен и РК на БАПЗГ Шумен като председател и член на научна секция.

Цветкова има и други активности, свързани с обезпечаване на учебния процес и научно изследователската работа във филиал Шумен:

- Председател на комисия по качество във Филиал Шумен
- Курсов ръководител
-

5. Обща оценка за съответствието на кандидата спрямо задължителните условия и наукометрични показатели на МУ- Варна

Обемът на представената от д-р Тамара Цветкова, научна продукция надвишава значително основните наукометрични показатели, предвидени в Правилника на МУ- Варна за заемане на академичната длъжност „доцент“. Прави впечатление актуалността на разглежданата тематика в съответния времеви порядък. Научната дейност и приносите се отнасят както до предоставяне на нова информация, така и до формулиране на хипотези и теоретични обобщения и разработване на модели . Проучванията на д-р Цветкова са методически добре поставени, предоставящи теоретични изводи и практико-приложни решения. Кандидатката е утвърден преподавател, владеещ практическото и лекционното изкуство в много области на здравните грижи.

Лични впечатления

Познавам лично Тамара Цветкова повече от 40 години. Лично аз съм я поканила да започне преподавателска кариера в Медицински колеж Шумен. Преподавала съм ѝ в магистърската програма по Управление на здравни грижи. Запозната съм с научната дейност на кандидатката, както и с нейното развитие като преподавател. Иновативна, с модерно мислене, отговорен изследовател Тамара прави интересни проучвания и търси решения за внедряването им в практиката. Сензитивна към обучението на студентите, прагматична към професионалната реализация на медицинските сестри, проблемно ориентирана и добре запозната с новите технологии в здравните грижи Тамара Цветкова прави предложения, доказва потребност и е готова с практически модели за внедряване. Непрекъснатото обучение в престижни образователни институции у нас са дали възможност тя да оцени правилно чуждия опит и да търси пътища за оптимизиране на здравните грижи в мултидисциплинарния медицински екип, чрез изясняване на ролята и функциите на съвременната медицинска сестра. Уважавам нейната работоспособност, готовността ѝ да бъде в полза на работата, нейната организираност и уменията ѝ за вземане на решения.

Със своя опит Цветкова е подкрепила израстването на много нови колеги, избрали пътя на преподаване на здравните грижи. Добронамерена към колеги и студенти,

отзивчива и внимателна Цветкова е изградила авторитет на уважаван колега и професионалист.

6. Заключение.

Д-р Цветкова умело съчетава преподавателската и научна дейност. Тя е задълбочен изследовател със сериозни научни интереси и значими научно-приложни приноси. Отличава се с перспективно мислене и отлични комуникативни способности.

Въз основа на положителната оценка на учебно-преподавателската дейност и научната значимост на научните трудове намирам за основателно **да предложи на Научното жури да предложи на Ректора на Медицински университет – гр. Варна кандидатурата на гл. ас. Тамара Ангелова Цветкова, доктор за заемане на академичната длъжност ”доцент”** (в област 7 „Здравеопазване и спорт”; професионално направление 7.4, Обществено здраве 7.1., научна специалност „Управление на здравните грижи”) в Катедра здравни грижи на Филиал Шумен към МУ - Варна.

Дата: 11.06.2018г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НЖ:

Проф.Соня Тончева, дм.